Για κάμποσο καιρό η αντιπαλότητα του Ηρακλή με τον Απόλλωνα και την Άρτεμη συνεχίστηκε και στον Όλυμπο. Κάποια στιγμή, μάλωναν για την Αμβρακία, την χώρα γύρω από τον Αμβρακικό κόλπο στην Ήπειρο. Καθένας την ήθελε δική του. Συμφώνησαν να καταφύγουν σε διαιτησία. Παρουσιάστηκαν στον γέροντα Κραγαλέα που έβοσκε το κοπάδι του στην χώρα των Δρυόπων και του ζήτησαν να αποφασίσει, αφού πρώτα τους ακούσει.

Ο Απόλλωνας του ανέφερε ότι την περιοχή την είχε κατακτήσει ο Μελανέας που ήταν γιος του και βασιλιάς των Δρυόπων. Και Αμβρακία λεγόταν η κόρη του κατακτητή. Και ο ίδιος ο θεός είχε βοηθήσει τους κατοίκους της περιοχής, απαλλάσσοντάς τους από τον τύραννο Φάλαικο και στέλνοντας Κορίνθιους αποίκους. Γι' αυτό τον λάτρευαν εκεί ως Σωτήρα Πύθιο.

Η Άρτεμη του είπε ότι αυτή ήταν η αιτία να σκοτωθεί ο κακός Φάλαικος, όταν του έστειλε μια λέαινα να τον κατασπαράξει. Γι' αυτό οι κάτοικοι της περιοχής της έστησαν άγαλμα με δίπλα του μια χάλκινη λέαινα και την λάτρευαν ως Άρτεμη Ηγεμόνη.

Ο Ηρακλής θύμισε ότι νίκησε όχι μόνο τους κατοίκους της συγκεκριμένης περιοχής αλλά όλης της Ηπείρου, Κελτούς, Χάονες, Θεσπρωτούς κ.λπ. Κι αν ήρθαν Κορίνθιοι άποικοι κι έδιωξαν τους ντόπιους, γι' αυτόν δεν είχε σημασία. Ο ίδιος ήταν γενάρχης των Κορίνθιων.

Ο Κραγαλέας διάλεξε τον Ηρακλή. Ο Απόλλωνας τον απολίθωσε. Οι κάτοικοι της Αμβρακίας τιμούσαν τον Ηρακλή ως προστάτη της πόλης τους, τιμούσαν και τον Απόλλωνα ως Σωτήρα, τιμούσαν και την Άρτεμη, τιμούσαν και τον Κραγαλέα κι όλα ήταν καλά.

Ο πρώτος όμως που θυσίασε στον Ηρακλή (αγριογούρουνο, ταύρο και τράγο) ήταν ο Μενοίτιος, ο γιος του Άκτορα και της Αίγινας, αδελφός του Αιακού, αν και άλλοι θεωρούσαν ότι ως θεός ο Ηρακλής λατρεύτηκε πρώτα από τους κατοίκους της Αττικής Τετράπολης (δήμοι Μαραθώνα, Οινόης, Τρικόρ**υ**νθου και Προβαλίνθου). Τον μιμήθηκαν οι Λοκροί κι έπειτα οι Θηβαίοι και οι Αθηναίοι και, με τον καιρό, η λατρεία του απλώθηκε παντού. Προς τιμή του γίνονταν αγώνες και τελετές που ονομάζονταν Ηράκλεια. Στον Μαραθώνα της Αττικής γίνονταν κάθε πέντε χρόνια με τους νικητές των αγώνων να βραβεύονται με ασημένια αγγεία. Ανάλογες γιορτές υπήρχαν και αλλού. Υπήρχαν και μαντεία, όχι όμως φημισμένα. Το πιο γνωστό ήταν αυτό στην Υηττό, πόλη κοντά στον Ορχομενό της

Βοιωτίας. Ένα άσπρο λιθάρι συμβόλιζε εκεί τον Ηρακλή. Μαντείο του Ηρακλή λειτουργούσε και στις Θεσπιές αλλά μόνο για ένα μήνα κάθε χρόνο, με την είσοδο σ' αυτό να γίνεται επί πληρωμή. Σε άλλο, στην Αχαΐα, οι πιστοί έβρισκαν μόνοι τους τον χρησμό: Έριχναν τέσσερα ζάρια σε μια ριξιά. Μια πινακίδα εξηγούσε τι η κάθε ζαριά σήμαινε.

(τελευταία επεξεργασία, 26 Σεπτεμβρίου 2021)